TEISINGUMO TEISMO (pirmoji kolegija) SPRENDIMAS

2025 m. spalio 9 d.*

„Prašymas priimti prejudicinį sprendimą – Valstybės pagalba – Reglamentas (ES) Nr. 651/2014 – Tam tikrų kategorijų pagalbai, suderinamai su vidaus rinka, taikoma išimtis – Vertimo klaida šio reglamento versijoje rumunų kalba – Reglamento, kuriuo ištaisoma ši klaida, teisinės pasekmės – Galimybė susigrąžinti pagalbą, suteiktą prieš ištaisant klaidą, laikantis sąlygų, nustatytų reglamento versijoje, kurioje yra vertimo klaida – Teisėtų lūkesčių apsauga – Teisinis saugumas“

Sujungtose bylose C-416/24 ir C-417/24

dėl *Curtea de Apel Bacău* (Bakeu apeliacinis teismas, Rumunija) 2024 m. balandžio 18 d. nutartimis, kurias Teisingumo Teismas gavo 2024 m. birželio 11 d., pagal SESV 267 straipsnį pateiktų prašymų priimti prejudicinį sprendimą bylose

On Air Media Professionals SRL (C-416/24)

prieš

Agenția pentru Întreprinderi Mici și Mijlocii Iași

ir

Different Media SRL (C-417/24)

prieš

Ministerul Antreprenoriatului și Turismului – Agenția pentru Întreprinderi Mici și Mijlocii, Atragere de Investiții și Promovare a Exportului Iași

TEISINGUMO TEISMAS (pirmoji kolegija),

kurį sudaro kolegijos pirmininkas F. Biltgen, pirmosios kolegijos teisėjo pareigas einantis Teisingumo Teismo pirmininko pavaduotojas T. von Danwitz, teisėjai I. Ziemele, A. Kumin ir S. Gervasoni (pranešėjas),

generalinis advokatas M. Szpunar,

kancleris A. Calot Escobar,

* Proceso kalba: rumunų.

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį,

išnagrinėjęs pastabas, pateiktas:

– Europos Komisijos, atstovaujamos Ł. Habiak, M. Lagrue, L. Nicolae ir P. J. O. Van Nuffel,

susipažinęs su 2025 m. gegužės 22 d. posėdyje pateikta generalinio advokato išvada,

priima šį

Sprendimą

1 Prašymai priimti prejudicinį sprendimą pateikti dėl 2014 m. birželio 17 d. Komisijos reglamento (ES) Nr. 651/2014, kuriuo tam tikrų kategorijų pagalba skelbiama suderinama su vidaus rinka taikant (SESV) 107 ir 108 straipsnius (OL L 187, 2014, p. 1; toliau – BBIR), 2 straipsnio 18 punkto a papunkčio pirmo sakinio, 2021 m. kovo 15 d. Komisijos reglamento (ES) 2021/452, kuriuo ištaisoma Komisijos reglamento (ES) Nr. 651/2014, kuriuo tam tikrų kategorijų pagalba skelbiama suderinama su vidaus rinka taikant (SESV) 107 ir 108 straipsnius, redakcija rumunų kalba (OL L 89, 2021, p. 1; toliau – klaidų ištaisymo reglamentas), 1 straipsnio 1 dalies, taip pat teisėtų lūkesčių apsaugos ir teisinio saugumo principų išaiškinimo.

2 Šie vienodai suformuluoti prašymai buvo pateikti nagrinėjant, pirma, pagal Rumunijos teisę įsteigtos ribotos turtinės atsakomybės bendrovės *On Air Media Professionals SRL* (toliau – *On Air Media*) ginčą su *Agenția pentru Întreprinderi Mici și Mijlocii Iași* (Jasai agentūra mažosioms ir vidutinėms įmonėms, Rumunija) ir, antra, taip pat pagal Rumunijos teisę įsteigtos ribotos turtinės atsakomybės bendrovės *Different Media SRL* ginčą su *Ministerul Antreprenoriatului și Turismului – Agenția pentru Întreprinderi Mici și Mijlocii, Atragere de Investiții și Promovare a Exportului Iași* (Verslumo ir turizmo ministerija – Jasai agentūra mažosioms ir vidutinėms įmonėms, siekiančioms pritraukti investicijas ir skatinti eksportą, Rumunija) dėl prašymų grąžinti šioms dviem bendrovėms nepagrįstai skirtas subsidijas, pritaikius paramos priemones, skirtas nuo COVID-19 pandemijos sukeltos ekonominės krizės nukentėjusioms įmonėms.

Teisinis pagrindas

Sąjungos teisė

BBIR

3 BBIR 14 konstatuojamoji dalis suformuluota taip:

„šis reglamentas neturėtų būti taikomas pagalbai, suteiktai sunkumų patiriančioms įmonėms, kadangi tokia pagalba turėtų būti vertinama pagal 2004 m. spalio 1 d. Bendrijos gaires dėl valstybės pagalbos sunkumus patiriančioms įmonėms sanuoti ir restruktūrizuoti <…>, kurių galiojimas pratęstas Komisijos komunikatu dėl 2004 m. spalio 1 d. Bendrijos gairių dėl valstybės pagalbos sunkumus patiriančioms įmonėms sanuoti ir restruktūrizuoti taikymo pratęsimo <…>, arba jas pakeisiančias gaires siekiant išvengti, kad jos bus apeitos, išskyrus pagalbos schemas tam

tikrų gaivalinių nelaimių padarytai žalai atitaisyti. Siekiant suteikti teisinio tikrumo, tikslinga nustatyti aiškius kriterijus, pagal kuriuos nereikia vertinti visų įmonės padėties ypatybių, kad būtų nustatyta, ar taikant šį reglamentą įmonė laikoma patiriančia sunkumų;“.

4 Šio reglamento 1 straipsnio „Taikymo sritis“ 4 dalyje nustatyta:

„Šis reglamentas netaikomas:

<…>

c) pagalbai sunkumų patiriančioms įmonėms, išskyrus pagalbos schemas, skirtas tam tikrų gaivalinių nelaimių padarytai žalai atitaisyti.

<…>“

5 To reglamento 2 straipsnio „Apibrėžtys“ pirminė versija rumunų kalba buvo išdėstyta taip:

„Šiame reglamente vartojamų terminų apibrėžtys:

<…>

18) sunkumų patirianti įmonė – įmonė, kuri susiduria su bent jau viena iš šių aplinkybių:
   a) ribotos turtinės atsakomybės bendrovė (kuri nėra [mažoji ar vidutinė įmonė (MVĮ)], veikianti ne trumpiau nei trejus metus, arba, siekiant atitikti rizikos finansų pagalbos skyrimo reikalavimus, 7 metus nuo pirmojo komercinio pardavimo veiklą vykdanti MVĮ, atitinkanti rizikos finansų investicijų reikalavimus po finansų tarpininko išsamaus patikrinimo), kurios daugiau nei pusė pasirašytojo akcinio kapitalo buvo prarasta dėl sukauptų nuostolių. Taip yra tuomet, kai sukauptus nuostolius atėmus iš rezervų (ir visų kitų elementų, kurie paprastai laikomi bendrovės nuosavų lėšų dalimi) gaunama bendra neigiama suma, viršijanti pusę pasirašytojo akcinio kapitalo. Šioje nuostatoje „ribotos turtinės atsakomybės bendrovė“ visų pirma yra tokios rūšies bendrovė, kuri nurodyta [2013 m. birželio 26 d. Europos Parlamento ir Tarybos] direktyvos 2013/34/ES [dėl tam tikrų rūšių įmonių metinių finansinių ataskaitų, konsoliduotųjų finansinių ataskaitų ir susijusių pranešimų, kuria iš dalies keičiama Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2006/43/EB ir panaikinamos Tarybos direktyvos 78/660/EEB ir 83/349/EEB (OL L 182, 2013, p. 19),] I priede, o „akcinis kapitalas“, jeigu taikoma, apima bet kokius akcijų priedus.

<…>“

Klaidų ištaisymo reglamentas

6 Klaidų ištaisymo reglamento 1–2 konstatuojamosios dalys suformuluotos taip:

„(1) [BBIR] redakcijoje rumunų kalba 2 straipsnio 18 punkto a papunkčio pirmame sakinyje ir 2 straipsnio 18 punkto b papunkčio pirmame sakinyje yra klaidų, keičiančių nuostatų prasmę;

(2) todėl [BBIR] teksto redakcija rumunų kalba turėtų būti atitinkamai ištaisyta. Teksto redakcijų kitomis kalbomis taisyti nereikia.“

7 Klaidų ištaisymo reglamento 1 straipsnio 1 dalyje nustatyta:

„[BBIR] ištaisomas taip:

2 straipsnio 18 dalies a punkto pirmas sakinys pakeičiamas [ir rumunų kalba išdėstomas] taip: „ribotos turtinės atsakomybės bendrovė (kuri nėra MVĮ, veikianti trumpiau nei trejus metus, arba, siekiant atitikti rizikos finansų pagalbos skyrimo reikalavimus, mažiau nei 7 metus nuo pirmojo komercinio pardavimo veiklą vykdanti MVĮ, atitinkanti rizikos finansų investicijų reikalavimus po finansų tarpininko išsamaus patikrinimo), kurios daugiau nei pusė pasirašytojo akcinio kapitalo buvo prarasta dėl sukauptų nuostolių“.“

8 Klaidų ištaisymo reglamento 2 straipsnyje nustatyta:

„Šis reglamentas įsigalioja dvidešimtą dieną po jo paskelbimo *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje*.“

2020 m. rugpjūčio 27 d. sprendimas

9 2020 m. rugpjūčio 27 d. Komisijos sprendimu C(2020) 5949 *final* – Valstybės pagalba SA.58166 (2020/N) – Rumunija – COVID 19: Parama MVĮ ir kai kurioms susijusioms didelėms įmonėms COVID-19 pandemijos sukeltai ekonomikos krizei įveikti (OL C 302, 2020, p. 1; toliau – 2020 m. rugpjūčio 27 d. sprendimas) Komisija suteikė leidimą valstybės pagalbos schemai „Parama MVĮ ir didžiosioms įmonėms COVID-19 pandemijos sukeltai ekonomikos krizei įveikti“, apie kurią Rumunija jai pranešė 2020 m. rugpjūčio 20 d.

10 Šio sprendimo 16 ir 47 konstatuojamosiose dalyse nurodyta:

„16. Pagalba pagal priemonę negali būti teikiama sunkumų patiriančioms įmonėms, kaip tai suprantama 2019 m. gruodžio 31 d. pagal [BBIR], Žemės ūkio sektoriaus bendrosios išimties reglamentą (ŽŪBIR) arba Žvejybos ir akvakultūros bendrosios išimties reglamentą (ŽABIR).

<…>

47. Todėl Komisija mano, kad priemonė yra būtina, tinkama ir proporcinga dideliems valstybės narės ekonomikos sutrikimams atitaisyti ir atitinka visas laikinosios sistemos sąlygas. Konkrečiai kalbant:

<…>

– [p]agalba pagal priemonę negali būti skiriama įmonėms, kurios 2019 m. gruodžio 31 d. jau buvo patiriančios sunkumų (žr. 16 konstatuojamąją dalį). Todėl priemonė atitinka laikinosios sistemos 22 punkto c papunktį“.

Rumunijos teisė

Ordonanța de urgență a Guvernului Nr. 130/2020

11 2020 m. liepos 31 d. *Ordonanța de urgență a Guvernului Nr. 130/2020 privind unle măsuri pentru acordarea de sprijin financiar din fonduri externe nerambursabile, aferente programului Operațional Competitivitate 2014–2020, în contextul crizei provocate de COVID-19, precum și alte măsuri în domeniul fondurilor europene* (Nepaprastasis Vyriausybės nutarimas Nr. 130/2020 dėl tam tikrų priemonių, kuriomis teikiama finansinė parama negrąžintinomis išorės lėšomis, susijusiomis su 2014–2020 m. Konkurencingumo veiksmų programa, reaguojant į COVID-19 krizę, taip pat kitų priemonių Europos fondų srityje; 2020 m. rugpjūčio 6 d. *Monitorul Oficial al României*, I dalis, Nr. 705; toliau – OUG Nr. 130/2020), 4 straipsnio 1 dalyje nustatyta:

„Mikrosubsidijų dydis yra 2 000 eurų ir jos skiriamos tik vieną kartą kaip fiksuota suma pagal 2013 m. gruodžio 17 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 1301/2013 dėl Europos regioninės plėtros fondo ir dėl konkrečių su investicijų į ekonomikos augimą ir darbo vietų kūrimą tikslu susijusių nuostatų, kuriuo panaikinamas Reglamentas (EB) Nr. 1080/2006 (OL L 347, 2013, p. 289), su pakeitimais, 3 straipsnio 1 dalį ir 2013 m. gruodžio 17 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 1303/2013, kuriuo nustatomos Europos regioninės plėtros fondui, Europos socialiniam fondui, Sanglaudos fondui, Europos žemės ūkio fondui kaimo plėtrai ir Europos jūros reikalų ir žuvininkystės fondui bendros nuostatos ir Europos regioninės plėtros fondui, Europos socialiniam fondui, Sanglaudos fondui ir Europos jūros reikalų ir žuvininkystės fondui taikytinos bendrosios nuostatos ir panaikinamas Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1083/2006 (OL L 347, 2013, p. 320), 67 straipsnio 1 dalies c punktą.“

12 OUG Nr. 130/2020 6 straipsnyje numatyta:

„4 straipsnio 1 dalyje numatytos mikrosubsidijos pagal sutartį dėl valstybės pagalbos suteikiamos gavėjams, atitinkantiems visas kartu toliau nurodytas sąlygas:

a) jie vykdė įprastą ir (arba) darbinę einamąją veiklą bent vienus kalendorinius metus iki finansavimo paraiškos pateikimo dienos, išskyrus [leidimus turinčius fizinius asmenis ir individualius medicinos kabinetus], kurių atveju veikla galėjo būti pradėta ne vėliau kaip 2020 m. vasario 1 d.;

b) jų apyvarta finansiniais metais, ėjusiais prieš pateikiant paraišką dėl subsidijos, buvo ne mažesnė kaip 5 000 eurų ekvivalentas [Rumunijos lėjomis (RON)] finansavimo paraiškos pateikimo dieną, išskyrus 5 straipsnio 1 dalies a punkte nurodytos valstybės pagalbos gavėjus, gavėjus, kurie buvo įsteigti 2019 m. ir kurių apyvarta mažesnė nei 5 000 eurų, kai minimali apyvartos riba apskaičiuojama ištisų veiklos mėnesių skaičių 2019 metais padauginus iš 415 eurų sumos, ir 5 straipsnio 1 dalies b ir c punktuose nurodytus valstybės pagalbos gavėjus;

c) jie tęsia savo veiklą ne trumpiau kaip šešis mėnesius nuo paramos suteikimo mikrosubsidijų forma.“

13 OUG Nr. 130/2020 32 straipsnyje numatyta:

„(1) Valstybės pagalbos skyrimo taisyklės apibrėžtos valstybės pagalbos schemoje – Parama MVĮ, pritarus Europos Komisijai.

(2) Bet koks valstybės pagalbos schemos – Parama MVĮ – pakeitimas ir (arba) papildymas įsigalioja nuo pranešimo apie Europos Komisijos sprendimą leisti pagalbą dienos.“

Įsakymas Nr. 1060/2857/2020

14 *Ministerul Economiei, Energiei și Mediului de Afaceri* (Ekonomikos, energetikos ir verslo aplinkos ministerija, Rumunija) ir *Ministerul Fondurilor Europene* (Europos fondų ministerija, Rumunija) priimtame 2020 m. rugsėjo 8 d. *Ordinul Nr. 1060/2857/2020 pentru aprobarea Schemei de ajutor de stat – Sprijin pentru IMM-uri în vederea depășirii crizei economice generate de pandemia de COVID-19* (Įsakymas Nr. 1060/2857/2020 dėl valstybės pagalbos schemos – Parama MVĮ siekiant įveikti ekonomikos krizę, kilusią dėl COVID-19 pandemijos – patvirtinimo) (2020 m. rugsėjo 11 d. *Monitorul Oficial al României*, I dalis, Nr. 835; toliau – Įsakymas Nr. 1060/2857/2020) priedo 3.6 punkte pateikta tokia apibrėžtis:

„sunkumų patiriančios įmonės – pagal [BBIR] 2 straipsnio 18 punkto a papunktį įmonė laikoma patiriančia sunkumų toliau nurodytais atvejais:

i) jeigu tai yra ribotos atsakomybės bendrovė (kuri nėra MVĮ, veikianti bent trejus metus), kurios daugiau nei pusė pasirašytojo akcinio kapitalo buvo prarasta dėl sukauptų nuostolių. Taip yra tuomet, kai sukauptus nuostolius atėmus iš rezervų (ir visų kitų elementų, kurie paprastai laikomi bendrovės nuosavų lėšų dalimi) gaunama bendra neigiama suma, viršijanti pusę pasirašytojo akcinio kapitalo. Šioje nuostatoje ribotos turtinės atsakomybės bendrovė visų pirma yra tokios rūšies bendrovė, kuri nurodyta Direktyvos [2013/34] I priede, o akcinis kapitalas, jeigu taikoma, apima bet kokius akcijų priedus;

<…>“

15 Šio įsakymo priedo 6.19 punkte nurodyta:

„Paraiškas gauti finansavimą pagal šios valstybės pagalbos schemos priemones teikiantiems gavėjams taikomi toliau nurodyti bendrieji tinkamumo kriterijai:

a) 2019 m. gruodžio 31 d. būti nepatiriančiais sunkumų, kaip tai suprantama pagal [BBIR] 2 straipsnio 18 punktą, išskyrus [leidimus turinčius fizinius asmenis ir individualius medicinos kabinetus];

b) dėl jų neturi būti priimtas ar įvykdytas joks sprendimas susigrąžinti valstybės pagalbą <…>;

c) jiems neturi būti taikomas susitarimas su kreditoriais, likvidavimo, nemokumo arba bankroto procedūros.“

Įsakymas Nr. 2989/2020

16 2020 m. rugsėjo 30 d. *Ordinul Nr. 2989/2020 privind aprobarea Procedurii de implementare a măsurii „Microgranturi acordate din fonduri externe nerambursabile“ din cadrul schemei de ajutor de stat instituite prin Ordonanța de urgență a Guvernului Nr. 130/2020 privind unele măsuri pentru acordarea de sprijin financiar din fonduri externe nerambursabile, aferente Programului operațional Competitivitate 2014–2020, în contextul crizei provocate de COVID-19, precum și alte măsuri în domeniul fondurilor europene* (Įsakymas Nr. 2989/2020 dėl priemonės

„Negrąžintinomis išorės lėšomis teikiamos mikrosubsidijos“ įgyvendinimo tvarkos patvirtinimo pagal valstybės pagalbos schemą, nustatytą Nepaprastajame Vyriausybės nutarime Nr. 130/2020 dėl tam tikrų priemonių, kuriomis teikiama finansinė parama negrąžintinomis išorės lėšomis, susijusiomis su 2014–2020 m. Konkurencingumo veiksmų programa, reaguojant į COVID-19 krizę, taip pat kitų priemonių Europos fondų srityje) (2020 m. spalio 5 d. *Monitorul Oficial al României*, I dalis, Nr. 902) priedo 8.11 punkte iš esmės nustatyta, kad bus susigrąžinta visa valstybės pagalba, jeigu po finansavimo sutarčių pasirašymo atlikus patikrinimus bus konstatuota, kad pagalbos gavėjas nepatenka į OUG Nr. 130/2020 numatytų reikalavimus atitinkančių pagalbos gavėjų kategoriją.

Pagrindinės bylos ir prejudiciniai klausimai

17 2020 m. rugpjūčio 20 d. Rumunija pranešė Komisijai apie pagalbos schemą „Parama MVĮ ir didžiosioms įmonėms COVID-19 pandemijos sukeltai ekonomikos krizei įveikti“. 2020 m. rugpjūčio 27 d. sprendimu Komisija suteikė leidimą taikyti šią valstybės pagalbą.

18 Pagal to sprendimo 16 konstatuojamąją dalį valstybės pagalba pagal patvirtintą schemą negalėjo būti suteikta įmonėms, kurios 2019 m. gruodžio 31 d. buvo patiriančios sunkumų, kaip tai suprantama pagal BBIR 2 straipsnio 18 punktą. Kaip matyti iš to sprendimo 47 konstatuojamosios dalies, tai buvo viena iš Komisijos nustatytų sąlygų, kad ji galėtų pagalbos schemą pripažinti būtina, tinkama ir proporcinga, taigi suderinama su vidaus rinka.

19 Po pranešimo apie 2020 m. rugpjūčio 27 d. sprendimą, Rumunijos valdžios institucijos pagalbos schemą įgyvendino priėmusios Įsakymą Nr. 1060/2857/2020.

20 To įsakymo priedo 6.1 punkte buvo numatyta tam tikrų kategorijų MVĮ skirti pagalbą, kurios maksimali suma yra 2 000 eurų vienam pagalbos gavėjui.

21 Remiantis 2020 m. rugpjūčio 27 d., vienas iš bendrųjų tinkamumo kriterijų, kurį turėjo atitikti finansavimo prašantys paramos gavėjai, pagal to įsakymo priedo 6.19 punktą buvo tai, kad 2019 m. gruodžio 31 d. jie neturėjo būti patiriantys sunkumų, kaip tai suprantama pagal BBIR 2 straipsnio 18 punktą. Toje nuostatoje pateikta sąvokos „sunkumų patirianti įmonė“ apibrėžtis buvo priminta to įsakymo priedo 3.6 punkto i papunktyje.

22 Pagal pirmiau minėtą pagalbos schemą *On Air Media* ir *Different Media* 2020 m. gruodžio 10 d. sudarė finansavimo sutartis, pagal jas kiekviena iš tų bendrovių gavo 9 679 RON (apie 1 945 EUR) dydžio mikrosubsidiją, skirtą joms padėti įveikti COVID-19 sukeltą ekonomikos krizę.

23 Dėl abiejų šių mikrosubsidijų buvo priimtas sprendimas susigrąžinti – 2022 m. lapkričio 8 d. dėl *On Air Media*, o 2022 m. spalio 18 d. dėl *Different Media*. Rumunijos valdžios institucijos nusprendė, kad šios bendrovės neįvykdė vienos iš teisės aktuose nustatytų sąlygų aptariamoms subsidijoms gauti, nes 2019 m. gruodžio 31 d. jos buvo „sunkumų patiriančios įmonės“, kaip tai suprantama pagal Įsakymo Nr. 1060/2857/2020 priedo 3.6 punkto i papunktį, nes tą dieną šių bendrovių patirti kapitalo nuostoliai gerokai viršijo pusę jų pasirašytojo kapitalo.

24 *On Air Media* ir *Different Media* pareiškė ieškinius dėl šių sprendimų susigrąžinti *Tribunalul Neamț* (Niamco apygardos teismas, Rumunija). Jos teigė, kad atitiko visas mikrosubsidijoms gauti nustatytas sąlygas ir kad, svarbiausia, neturėjo sunkumų patiriančių įmonių, kaip tai suprantama pagal BBIR 2 straipsnio 18 punktą, požymių. Pagal to reglamento versijos rumunų kalba

nuostatas į „sunkumų patiriančių įmonių“ kategoriją neįtraukiamos „MVĮ, veikiančios ne trumpiau nei trejus metus“. *On Air Media* ir *Different Media* teigė, kad atitinkamų jų finansavimo sutarčių sudarymo dieną jos veikė atitinkamai trylika ir aštuoniolika metų.

25 *Tribunalul Neamț* (Niamco apygardos teismas) atmetė šiuos ieškinius. Tas teismas rėmėsi tuo, kad po subsidijų suteikimo *On Air Media* ir *Different Media* BBIR versija rumunų kalba buvo ištaisyta klaidų ištaisymo reglamentu ir kad taip ištaisytame BBIR nustatyta, kad tik trumpiau nei trejus metus veikiančios MVĮ, o ne, kaip to reglamento pirminėje versijoje rumunų kalba, MVĮ, veikiančios ilgiau nei trejus metus, nepatenka į sąvokos „sunkumų patiriančios įmonės“ taikymo sritį, todėl atitinka nagrinėjamos pagalbos skyrimo reikalavimus.

26 Tas teismas nusprendė, kad klaidų ištaisymo reglamentu BBIR nebuvo iš dalies pakeistas, juo tik buvo ištaisyta BBIR versija rumunų kalba, nes originalo versijoje anglų kalba nuo jo priėmimo buvo nurodytos MVĮ, „veikiančios trumpiau nei trejus metus“. Todėl tas teismas taikė BBIR 2 straipsnio 18 punktą, ištaisytą klaidų ištaisymo reglamentu, ir konstatavo, kad *On Air Media* ir *Different Media* jų paraiškų dėl subsidijų pateikimo dieną neatitiko visų tinkamumo kriterijų.

27 Dėl pirmosios instancijos teismo sprendimo šios bendrovės pateikė apeliacinius skundus *Curtea de Apel Bacău* (Bakeu apeliacinis teismas, Rumunija), kuris yra prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas.

28 Tame teisme jos teigia, pirma, kad Rumunijos valdžios institucijos atgaline data pritaikė klaidų ištaisymo reglamentą, nes šis buvo priimtas 2021 m. kovo mėn., t. y. praėjus daugiau kaip trims mėnesiams nuo aptariamų finansavimo sutarčių pasirašymo ir net po to, kai subsidijos buvo panaudotos įrangai pirkti.

29 Antra, jos teigia, kad sąvoka „reglamento originalo versija“ anglų kalba, kuri nurodyta pirmosios instancijos teismo motyvuose, neturi teisinio pagrindo, nes rumunų kalba yra viena iš 24 Europos Sąjungos oficialiųjų kalbų, kaip ir bet kuri kita iš 23 kitų kalbų.

30 Trečia, jos pažymi, kad aptariamų finansavimo sutarčių pasirašymo dieną BBIR versija rumunų kalba galiojo be pakeitimų daugiau nei šešerius metus ir kad šio reglamento tekstas visiškai atitiko visus kitus šioje byloje taikomus norminius teisės aktus, visų pirma Įsakymą Nr. 1060/2857/2020, kuriame buvo identiškas tekstas. Tokiomis aplinkybėmis jos teigia, kad paraiškas dėl subsidijos pateikė, finansavimo sutartį pasirašė ir ją vykdė sąžiningai.

31 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas teigia, kad turi išspręsti klausimą, ar priėmus reglamentą, kuriuo ištaisyta Sąjungos pirminio reglamento kalbinė versija lemia ištaisytos versijos taikymą atgaline data nuo to pirminio reglamento įsigaliojimo, o gal ji sukelia pasekmių tik nuo klaidų ištaisymo reglamento įsigaliojimo dienos.

32 Jam taip pat kyla klausimas, ar teisinio saugumo ir teisėtų lūkesčių apsaugos principai draudžia susigrąžinti valstybės pagalbą, suteiktą laikantis sąlygų, kurios iš pradžių buvo nurodytos BBIR versijoje rumunų kalba, tokiomis aplinkybėmis, kokios susiklostė jos nagrinėjamose bylose.

33 Galiausiai prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas pažymi, kad nacionalinė jurisprudencija šiais klausimais nėra vienoda.

34 Šiomis aplinkybėmis *Curtea de Apel Bacău* (Bakeu apeliacinis teismas) nutarė sustabdyti bylos nagrinėjimą ir pateikti Teisingumo Teismui tokius prejudicinius klausimus:

„1. Ar priėmus reglamentą, kuriuo ištaisoma oficialioji Sąjungos reglamento versija rumunų kalba, t. y. [klaidų ištaisymo reglamentą], ištaisyta versija turi būti taikoma atgaline data nuo pradinio reglamento įsigaliojimo, ar tik į ateitį po klaidų ištaisymo reglamento įsigaliojimo, kai nacionalinės valdžios institucijos suteikė valstybės pagalbą pagal sąlygas, kurias reglamentuoja pradinė [BBIR] versija rumunų kalba, ir po [klaidų ištaisymo reglamento] įsigaliojimo paprašė grąžinti suteiktą valstybės pagalbą?

2. Ar Sąjungos reglamento versijų skirtingomis kalbomis lygiavertiškumas reiškia, kad valstybės narės nacionalinės valdžios institucijos, prašydamos grąžinti valstybės pagalbą, prieš valstybės pagalbos, suteiktos pagal pradinę [BBIR] versiją rumunų kalba, gavėją gali remtis [klaidų ištaisymo reglamento] nuostatomis, nesant jokios pagalbos gavėjo kaltės?

3. Ar Sąjungos teisė, ypač teisėtų lūkesčių apsaugos ir teisinio saugumo principai, turi būti aiškinami taip, kad pagal juos draudžiama susigrąžinti valstybės pagalbą, suteiktą laikantis sąlygų, kurios iš pradžių buvo numatytos versijoje rumunų kalba, tačiau kurių nebuvo [BBIR] versijose kitomis kalbomis ir kurios [klaidų ištaisymo reglamentu] vis dėlto buvo ištaisytos ir versijoje rumunų kalba po valstybės pagalbos suteikimo?“

Dėl prejudicinių klausimų

Dėl pirmojo klausimo

35 Pirmuoju klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės siekia išsiaiškinti, ar klaidų ištaisymo reglamentas turi būti aiškinamas taip, kad BBIR versija rumunų kalba juo ištaisoma atgaline data, nuo to reglamento įsigaliojimo dienos.

36 Iš pradžių reikia priminti, kad, remiantis suformuota jurisprudencija, egzistuoja akivaizdus Sąjungos teisės sistemos interesas, kad, siekiant išvengti aiškinimo skirtumų ateityje, visos Sąjungos teisės nuostatos turi būti aiškinamos vienodai, o tai turi užtikrinti Teisingumo Teismas, naudodamasis jam pagal SESV 267 straipsnį suteikta kompetencija (šiuo klausimu žr. 1990 m. spalio 18 d. Sprendimo *Dzodzi*, C-297/88 ir C-197/89, EU:C:1990:360, 37 ir 38 punktus, taip pat 2016 m. birželio 16 d. Sprendimo *Rodríguez Sánchez*, C-351/14, EU:C:2016:447, 61 punktą).

37 Kadangi Sąjungos teisės aktus būtina aiškinti vienodai, kilus abejonei, negalima nuostatos teksto vertinti izoliuotai, atvirkščiai, jį aiškinti ir taikyti reikia atsižvelgiant į jo versijas kitomis oficialiosiomis kalbomis (1967 m. gruodžio 5 d. Sprendimo *van der Vecht*, 19/67, EU:C:1967:49, p. 456 ir 2025 m. balandžio 10 d. Sprendimo *Tartisai*, C-238/24, EU:C:2025:258, 30 punktas).

38 Teisingumo Teismo suformuotoje jurisprudencijoje taip pat nustatyta, kad visoms Sąjungos akto kalbinėms versijoms iš principo turi būti teikiama vienoda reikšmė (1998 m. balandžio 2 d. Sprendimo *EMU Tabac ir kt.*, C-296/95, EU:C:198:152, 36 punktas ir 2024 m. spalio 4 d. Sprendimo *AFAÏA*, C-228/23, EU:C:2024:829, 38 punktas).

39 Esant neatitikimų tarp įvairių Sąjungos teisės akto teksto kalbinių versijų, atitinkama nuostata turi būti aiškinama atsižvelgiant į teisinio reglamentavimo, kurio dalis ji yra, bendrą struktūrą ir tikslą (1977 m. spalio 27 d. Sprendimo *Bouchereau*, 30/77, EU:C:1977:172, 14 punktą ir 2025 m. balandžio 10 d. Sprendimo *Tartisai*, C-238/24, EU:C:2025:258, 30 punktą).

40 Tačiau dėl tokio Sąjungos teisės nuostatos aiškinimo tiksli ir aiški tos nuostatos formuluotė negali tapti neveiksminga (2005 m. gruodžio 8 d. Sprendimo *BCE / Vokietija*, C-220/03, EU:C:2005:748, 31 punktas ir 2024 m. rugsėjo 3 d. Sprendimo C-611/22 P ir C-625/22 P, EU:C:2024:677, 126 punktas).

41 Neatitikimas tarp BBIR 2 straipsnio 18 punkto versijos rumunų kalba, kurios formuluotė buvo aiški ir vienareikšmė, ir kitų kalbinių versijų, lėmė Komisijos sprendimą priimti klaidų ištaisymo reglamentą, dėl kurio kilo ginčas pagrindinėse bylose.

42 BBIR pripažįstama, kad tam tikros pagalbos kategorijos yra suderinamos su vidaus rinka pagal SESV 107 ir 108 straipsnius, tačiau, remiantis jo 1 straipsnio 4 dalies c punktu, į jo taikymo sritį nepatenka „sunkumų patiriančios įmonės“, kurių apibrėžtis pateikta jo 2 straipsnio 18 punkte.

43 2014 m. birželio 26 d. *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje* paskelbtoje pastarosios nuostatos pirminėje versijoje rumunų kalba prie sunkumų patiriančių įmonių, kiek tai susiję su ribotos atsakomybės bendrovėmis, visiškai nedviprasmiškai buvo nepriskirtos MVĮ, veikiančios ne trumpiau nei trejus metus, nors kitose tos nuostatos kalbinėse versijose, tą pačią dieną paskelbtose *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje*, taip pat aiškiai prie tos kategorijos buvo nepriskirtos MVĮ, veikiančios trumpiau nei trejus metus.

44 Dėl klausimo, ar klaidų ištaisymo reglamentas galioja atgaline data, visų pirma reikia priminti, kad, remiantis SESV 297 straipsniu, Sąjungos aktai įsigalioja juose nustatytą dieną, o jeigu ji nenurodyta – dvidešimtą dieną nuo jų paskelbimo.

45 Taip pat reikia pažymėti, jog Teisingumo Teismo suformuotoje jurisprudencijoje nurodyta, kad, kitaip nei procesinės normos, kurios paprastai laikomos taikytinomis jų įsigaliojimo dieną, siekiant užtikrinti teisinio saugumo ir teisėtų lūkesčių apsaugos principų paisymą, materialinės Sąjungos teisės normos turi būti aiškinamos taip, kad jos taikomos iki jų įsigaliojimo susiklosčiusioms situacijoms, tik jeigu iš jų teksto, tikslų ar bendros struktūros akivaizdžiai matyti, kad turi būti pripažintas toks jų poveikis (šiuo klausimu žr. 2022 m. birželio 22 d. Sprendimo *Volvo ir DAF Trucks*, C-267/20, EU:C:2022:494, 31 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją).

46 Nagrinėjamu atveju klaidų ištaisymo reglamento, kuris priimtas dėl materialinės normos, 2 straipsnyje nustatyta, kad jis įsigalioja dvidešimtą dieną nuo jo paskelbimo *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje*, ir jame aiškiai nenurodyta, kad jis įsigalioja anksčiau.

47 Tačiau tai, kad klaidų ištaisymo reglamentas taikomas atgaline data, aiškiai matyti iš jo tikslo.

48 Kaip nurodyta klaidų ištaisymo reglamento 1 ir 2 konstatuojamosiose dalyse, juo siekiama ištaisyti BBIR 2 straipsnio 18 punkto a papunkčio pirmo sakinio ir jo 2 straipsnio 18 punkto b papunkčio pirmojo sakinio versiją rumunų kalba (išskyrus kitas kalbines versijas), nes joje yra tų nuostatų reikšmę keičiančių klaidų.

49 Remiantis klaidų ištaisymo reglamento tikslu matyti, kad tuo reglamentu siekiama atkurti vienodą BBIR 2 straipsnio 18 punkto aiškinimą visomis šios nuostatos kalbinėmis versijomis ir *ab initio* atgaline data ištaisyti vertimo klaidą, esančią BBIR versijoje rumunų kalba.

50 Jeigu klaidų ištaisymo reglamentu BBIR versija rumunų kalba būtų pataisyta tik į ateitį, laikotarpiu nuo BBIR įsigaliojimo iki klaidų ištaisymo reglamento įsigaliojimo būtų paliktos kartu galioti nesuderinamos to reglamento versijos, abi pagrįstos aiškiomis ir tiksliomis formuluotėmis.

51 Toks klaidų ištaisymo reglamento aiškinimas negali būti pateiktas nepažeidus šio sprendimo 36 ir 37 punktuose priminto reikalavimo Sąjungos teisę aiškinti ir taikyti vienodai.

52 Taigi į pirmąjį klausimą reikia atsakyti, kad klaidų ištaisymo reglamentas turi būti aiškinamas taip, jog juo BBIR versija rumunų kalba ištaisoma atgaline data nuo pastarojo reglamento įsigaliojimo dienos.

Dėl antrojo ir trečiojo klausimų

53 Antruoju ir trečiuoju klausimais, kuriuos reikia nagrinėti kartu, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės siekia išsiaiškinti, ar teisinio saugumo ir teisėtų lūkesčių apsaugos principai turi būti aiškinami taip, kad jais draudžiama remiantis klaidų ištaisymo reglamentu susigrąžinti iki to reglamento priėmimo Rumunijos suteiktą pagalbą pagal 2020 m. rugpjūčio 27 d. sprendimu patvirtintą pagalbos schemą.

54 Kaip nuspręsta šio sprendimo 52 punkte, klaidų ištaisymo reglamentu BBIR versija rumunų kalba ištaisoma atgaline data nuo pastarojo reglamento įsigaliojimo dienos.

55 Atsižvelgiant į ištaisytą versiją rumunų kalba, akivaizdu, kad *On Air Media* ir *Different Media* turėjo būti įvertintos kaip sunkumų patiriančios įmonės, kaip tai suprantama pagal BBIR 2 straipsnio 18 punktą, ir dėl to joms neturėjo būti skirtos pagrindinėse bylose aptariamos subsidijos.

56 Remiantis suformuota jurisprudencija, pagalbos neteisėtumo konstatavimas iš principo reiškia, jog nacionalinės valdžios institucijos privalo ją susigrąžinti, kad būtų atkurta ankstesnė padėtis (šiuo klausimu žr. 2011 m. gruodžio 8 d. Sprendimo *Residex Capital IV*, C-275/10, EU:C:2011:814, 33 punktą ir 2024 m. vasario 28 d. Nutarties *Graikija / Komisija*, C-797/22 P, EU:C:2024:174, 71 punktą).

57 Vis dėlto, kadangi nacionalinės valdžios institucijos įgyvendina Sąjungos teisę, jos privalo paisyti jos pagrindinių principų, būtent teisinio saugumo ir teisėtų lūkesčių apsaugos principų (1993 m. balandžio 1 d. Sprendimo *Lageder ir kt.*, C-31/91 ir C-44/91, EU:C:1993:132, 33 punktas, taip pat 2024 m. rugsėjo 5 d. Sprendimo *Novo Banco ir kt.*, C-498/22–C-500/22, EU:C:2024:686, 100 punktas).

58 Teisinio saugumo principas reiškia, kad teisės norma turi leisti suinteresuotiesiems asmenims tiksliai sužinoti ja nustatytų pareigų apimtį (1998 m. spalio 1 d. Sprendimo Jungtinė *Karalystė / Komisija*, C-209/96, EU:C:1998:448, 35 punktas, taip pat 2022 m. vasario 22 d. Sprendimo *Stichting Rookpreventie Jeugd ir kt.*, C-160/20, EU:C:2022:101, 41 punktas).

59 Nors pagal bendrąją taisyklę teisinio saugumo principas draudžia nustatyti, kad Sąjungos teisės aktas įsigalioja prieš jo paskelbimą ar pranešimą apie jį, šio principo išimtis gali būti taikoma tuomet, kai to reikalauja bendrojo intereso tikslai ir yra tinkamai atsižvelgta į suinteresuotųjų asmenų teisėtus lūkesčius (1979 m. sausio 25 d. Sprendimo *Racke*, 98/78, EU:C:1979:14, 20 punktas ir 1981 m. lapkričio 12 d. Sprendimo *Meridionale Industria Salumi ir kt.*, 212/80–217/80, EU:C:1981:270, 10 punktas), taip pat kai iš atitinkamų normų turinio, tikslo ar struktūros aiškiai matyti, kad joms turi būti priskirtas toks poveikis (2002 m. rugsėjo 24 d. Sprendimo *Falck ir Acciaierie di Bolzano*, C-74/00 P ir C-75/00 P, EU:C:2002:524, 119 punktas, taip pat 2019 m. balandžio 30 d. Sprendimo *Italija / Taryba (Vidužemio jūros durklažuvių žvejybos kvota)*, C-611/17, EU:C:2019:332, 106 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).

60 Dėl sąlygos, kad reikia laikytis teisėtų lūkesčių apsaugos principo, reikia priminti, kad pagal suformuotą jurisprudenciją teisė remtis šiuo principu reiškia, kad Sąjungos kompetentingos institucijos suinteresuotajam asmeniui suteikė tikslias, besąlygiškas ir suderintas garantijas, gautas iš įgaliotų ir patikimų šaltinių (2019 m. kovo 5 d. Sprendimo *Eesti Pagar*, C-349/17, EU:C:2019:172, 97 punktas ir jame nurodytas jurisprudencija).

61 Taigi konkretaus Sąjungos teisės akto neatitinkantys valstybės narės veiksmai negali sukelti teisėtų lūkesčių asmeniui, kuriam susidariusi padėtis yra naudinga (1982 m. gruodžio 15 d. Sprendimo *Maizena*, 5/82, EU:C:1982:439, 22 punktas, taip pat 2024 m. gruodžio 19 d. Sprendimo *Kaduna*, C-244/24 ir C-290/24, EU:C:2024:1038, 131 punktas).

62 Teisingumo Teismo suformuotoje jurisprudencijoje valstybės pagalbos srityje nustatyta, kad, atsižvelgiant į tai, jog pagal SESV 108 straipsnį Komisijos vykdoma valstybės pagalbos kontrolė yra privaloma, viena vertus, pagalbą gavusios įmonės iš principo galėtų turėti teisėtų lūkesčių dėl pagalbos teisėtumo tik jei pagalba suteikta laikantis šiame straipsnyje numatytos procedūros, ir, kita vertus, rūpestingas ūkio subjektas paprastai turi gebėti įsitikinti, kad šios procedūros buvo laikytasi (2019 m. kovo 5 d. Sprendimo *Eesti Pagar*, C-349/17, EU:C:2019:172, 98 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).

63 Vis dėlto Teisingumo Teismas taip pat pripažįsta, kad neteisėtos pagalbos gavėjas turi galimybę remtis išimtinėmis aplinkybėmis, kurios galėjo teisėtai pagrįsti jo lūkesčius dėl šios pagalbos teisėtumo ir dėl tos priežasties prieštarauti jos susigrąžinimui (šiuo klausimu žr. 1990 m. rugsėjo 20 d. Sprendimo *Komisija / Vokietija*, C-5/89, EU:C:1990:320, 16 punktas).

64 Nagrinėjamu atveju, kaip išvados 80 punkte nurodė generalinis advokatas, lūkesčiai, kurių *On Air Media* ir *Different Media* galėjo turėti dėl to, kad jos priklauso pagalbos, kuri gali būti patvirtina remiantis BBIR, gavėjų ratui, buvo pagrįsti ne tik Rumunijos valdžios institucijų veiksmais, konkrečiai – nacionaline pagalbos schema ir ja remiantis priimtais sprendimais skirti tą pagalbą, bet ir aiškiu, nors ir klaidingu, *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje*, į kurį daroma nuoroda toje pagalbos schemoje, paskelbtu BBIR versijos rumunų kalba tekstu.

65 Šiuo atveju, kaip išvados 73 punkte pažymėjo generalinis advokatas, pagrindinių bylų aplinkybėmis *On Air Media* ir *Different Media* negalima priekaištauti dėl to, kad jos nepatikrino kitų BBIR 2 straipsnio 18 punkto kalbinių versijų, nes tos nuostatos pirminės versijos rumunų kalba tekste niekas nekelia jokių aiškinimo sunkumų.

66 Be to, aptariama nacionalinė pagalbos schema, apie kurią buvo tinkamai pranešta Komisijai, ši institucija patvirtino 2020 m. rugpjūčio 27 d. sprendimu, o tai taip pat sukėlė teisėtų lūkesčių, kad pagal tą schemą suteikta pagalba yra teisėta.

67 Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, į antrąjį ir trečiąjį klausimus reikia atsakyti, kad teisinio saugumo ir teisėtų lūkesčių apsaugos principai turi būti aiškinami taip: jais draudžiama remiantis klaidų ištaisymo reglamentu susigrąžinti iki to reglamento priėmimo Rumunijos suteiktą pagalbą pagal 2020 m. rugpjūčio 27 d. sprendimu patvirtintą pagalbos schemą.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

68 Kadangi šis procesas pagrindinės bylos šalims yra vienas iš etapų prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo nagrinėjamoje byloje, bylinėjimosi išlaidų klausimą turi spręsti šis teismas. Išlaidos, susijusios su pastabų pateikimu Teisingumo Teismui, išskyrus tas, kurias patyrė minėtos šalys, nėra atlygintinos.

Remdamasis šiais motyvais, Teisingumo Teismas (pirmoji kolegija) nusprendžia:

1. **2021 m. kovo 15 d. Komisijos reglamentas (ES) 2021/452, kuriuo ištaisoma Komisijos reglamento (ES) Nr. 651/2014, kuriuo tam tikrų kategorijų pagalba skelbiama suderinama su vidaus rinka taikant (SESV) 107 ir 108 straipsnius, versija rumunų kalba, turi būti aiškinamas taip: juo 2014 m. birželio 17 d. Komisijos reglamento (ES) Nr. 651/2014, kuriuo tam tikrų kategorijų pagalba skelbiama suderinama su vidaus rinka, versija rumunų kalba ištaisoma atgaline data nuo pastarojo reglamento įsigaliojimo dienos.**

2. **Teisinio saugumo ir teisėtų lūkesčių apsaugos principai turi būti aiškinami taip: jais draudžiama remiantis Reglamentu 2021/452 susigrąžinti iki to reglamento priėmimo Rumunijos suteiktą pagalbą pagal 2020 m. rugpjūčio 27 d. Komisijos sprendimu C(2020) 5949 *final* – Valstybės pagalba SA.58166 (2020/N) – Rumunija – COVID 19: Parama MVĮ ir kai kurioms susijusioms didelėms įmonėms COVID-19 pandemijos sukeltai ekonomikos krizei įveikti patvirtintą pagalbos schemą.**

Parašai.